

datum: 30 november 2022

Omgevingshandhavingsprogramma

Dit document is bestemd voor	Dagelijks Bestuur 30.11.2022
Waarover gaat het?	Handhavingsprogramma voor vijf jaar en voor het hele beleidsdomein Omgeving, met aanbevelingen voor gemeenten ¹
Gewenste beslissing	Ter goedkeuring
Aansluiting op strategische speerpunten VVSG	Volwaardige lokale autonomie en beleidsruimte Een kwaliteitsvolle leefomgeving Inzetten op schaal en samenwerking
Traject	BC 4 Omgeving van 16.11.2022
Verantwoordelijke stafleden	Steven Verbanck (milieu) en Xavier Buijs (ruimtelijke ordening)
Belang voor de lokale besturen	Formele adviesvraag aan de VVSG. Het programma bevat aanbevelingen voor het handhavingsbeleid van de gemeenten.

Onder voorbehoud van goedkeuring door de Raad van Bestuur (21 december 2022)

De aanbevelingen over omgevingshandhaving voor lokale besturen zijn gebundeld in de zogenaamde bijlage 8:²

- “1. Werk volgens een formeel goedgekeurd omgevingshandhavingsbeleid met prioriteiten die gemonitord worden
2. Stel prioriteiten op basis van risicoanalyse
3. Stap mee in de gewestelijke handhavingsprioriteiten

[Deze worden in het programma (p. 6) opgesomd:

1. Biodiversiteit
2. broeikasgasemissies
3. stikstof en nutriënten
4. Droogte

¹ <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/?search=Omgevingshandhavingsprogramma>

² p. 39 van bijlage 5 bij de regeringsbeslissing

5. materiaalkringlopen en afvalstoffen
 6. gevaarlijke en bioaccumuleerbare stoffen
 7. goede ruimtelijke ordening]
4. Vertaal de prioriteiten van het lokale omgevingshandhavingsbeleid naar de dagelijkse werking
5. Verdeel de taken – niet alle aspecten van handhaving moeten door de toezichthouder of vaststeller gebeuren

Daarbij worden de gemeenten opgeroepen tot het "formeel vastleggen hoeveel tijd (VTE) naar de handhavingsprioriteiten moet gaan" en om "lokale overlastsituaties (geur- of lichthinder, zwerfvuil, ...) opnemen in het politiereglement"

6. Netwerk met andere gemeentes en handhavingsactoren"

Daarbij wordt aangeraden om te werken aan "schaalvergroting door intergemeentelijke of regionale samenwerkingsverbanden". We merken hierbij op dat intergemeentelijk samenwerken geen gratis panacee is: het vergt nog steeds een investering van de deelnemende gemeenten.

Expliciteer de weerslag op de gemeenten. "Het omgevingshandhavingsprogramma heeft geen weerslag op de lokale of provinciale besturen daar het enkel aanbevelingen bevat" zegt de nota aan de regering. Dat is geen serieus te nemen opmerking: uiteraard verwacht je dat de aanbevelingen wel gevolgd worden en heeft het dus wel degelijk impact.

We vragen dat het omgevingshandhavingsprogramma opneemt dat de **terugvloei van handhavingsinkomsten** naar de organisatie die het dossier behartigde niet alleen slaat op herstelmaatregelen maar **ook gaat over een deel van de inkomsten uit Vlaamse bestuurlijke geldboeten**. Het regeerakkoord beloofde dat "de opbrengsten van de door de lokale besturen uitgevoerde handhaving van Vlaamse regels rechtstreeks bij de lokale besturen zullen terechtkomen." Maar dit is nu alleen het geval voor herstelmaatregelen (programma p. 23)

Schep duidelijkheid over de implementatie van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving. Op de hoorzitting van de Mineraad bleek dat het departement de opdracht kreeg om een implementatiedecreet uit te schrijven, terwijl het programma daarover veel vrijblijvender is geformuleerd (p.17): "het bestuurlijk handhavingsinstrumentarium [wordt] geoptimaliseerd, met *afstemming* ten aanzien van het kaderdecreet Vlaamse Handhaving en *desgevallend* de implementatie ervan." (eigen cursivering)

Betrek de lokale handhavingsinstanties van in het begin bij de opbouw van het Vlaams Digitaal Handhavingsplatform. (p. 28 en actie 28 in bijlage 5) Dat dient om handhavingsdossiers digitaal op te volgen, uit te wisselen en te archiveren. Het programma stelt dat dit eerst "moet worden uitgebouwd voor de gewestelijke handhavingsentiteiten, met het oog op verdere uitrol naar lokale handhavingsactoren". Gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden hebben evengoed nood aan zo'n platform, bijvoorbeeld om een beter zicht te krijgen op de acties van andere handhavingsinstanties op hun grondgebied. Daarom zouden enkele piloot-instanties hier graag van bij het begin bij betrokken worden.